

Voor hem is het noorsche landschap altijd grootsch, ruim en uitgestrekt, onder welke belichting, in welk jaargetijde ook. En daarom geven zijn schilderijen en ook zijn teekeningen ons niet dit of dat dorpje of plaatsje uit Noorwegen, een of ander toevallig aspect dus; maar doen zij ons het land zien in zijn prachtige uitgestrektheid, met zijn groene weiden en zijn blanke sneeuwvelden, met zijn goudglinsterende bergtoppen en zijn donkere pijnboomen.

Zoo zag Singer Noorwegen, toen hij er kwam, en zoo toont hij het ons,
in zijn werk. R. W. P. Jr.

MAURITSHUIS-AANWINSTEN.

Elk der vier laatste jaren leverde der Haagsche keurverzameling van oude schilderkunst een aanwinst van beteekenis op. In 1922 was het een schilderijtje van J. M a n c a d a m (geschenk), voorstellende een jager en herderin met bokken bij een begroeide, antieke ruïne op een berg-helling, een typisch werk van dezen onder de 17e-eeuwsche meesters zoo geheel apart-staanden, bijna mysterieusen, kunstenaar, van wiens leven maar heel weinig bekend is geworden. De goudachtig-bruine toon, het warme koloriet, de eigenaardige combinaties en tegenstellingen van kleur, geven het een negentiende-eeuwsch Fransch karakter en wekken, speciaal, vergelijkingen met Diaz op.

In 1923 verwierf het museum door schenking een werk van D i r c k H a l s, de vijf, in fijne gelen, blauwen, grijzen en witten smijdig geschilderde, medaillonvormige meisjesportretten — waarschijnlijk naar één of twee figuren gedaan — in één lijst.

Het jaar 1924 bracht — met hulp van de „Vereeniging Rembrandt” en den heer A. F. Philips — een klein, maar verrukkelijk en smetteloos intact gebleven vroeg werk van A e r t v a n d e r N e e r, een Wintermiddag, h. 25, b. 36.5 c.M., gedat.: 7 Feb. 1635, die, na van verschillende, welbekende Parijsche collecties deel uitgemaakt te hebben, in de verzameling-De Ridder belandde, welke in Juni '24 in de Fransche hoofdstad geveild werd. Het geeft een uiterst fijntonig moment te zien van een ijs- en sneeuwlandschap tegen zonsondergang, in winteratmosfeer, bij een hoog-koepelende, bewolkte lucht, waaronder de verste, teederste verschietjes nog vol subtiele kracht van schildering en vol ruimte-uitdrukking zijn. Onverbeterlijk raak zijn de onderling steeds weer verschillende houdingen der figuurtjes, van wie niet slechts de lichamelijke handeling, maar ook de innerlijke, gespannen aandacht — zooals van dien kolver in het midden met zijn beide toekijkers — is weergegeven. Het is een werkje, even excellent van factuur, als onbevangen van waarneming en sympathiek van gevoel.

In 1925, ten slotte, werd een zeer belangrijk, groot stuk van Isaac van Ostade aangekocht, een „Halte voor de herberg” (h. 75, b. 108.5 c.M.; zie Hofstede de Groot's bekend „Verzeichnis”, nrs. 22 en 56), een werk met een deftige serie van voormalige eigenaars, van wie de laatste waren Vorst Demidoff te Parijs en Alfred de Rothschild te Londen.

Voor de herberg — een oud, half tot ruïne vervallen bouwsel, door klimop en ander gewas gedeeltelijk overgroeid — is een boerenkar stilgehouden, bespannen met twee paarden, waarvan één de onvermijdelijke, ook bij Wouwerman zoo frequente, schimmel. Een knappe, blonde vrouw (in type en kleeding herinnerend aan de reizigers op andere stukken van den schilder) is voorop het voertuig gezeten, afgekeerd van een tot haar pratend, ruiterslijk gekleed jonkman. Wat mistroostig en verstrooid kijkt zij naar terzijde, over een bedeljongetje heen, dat zijn hoed ophoudt voor een aalmoes. Over het linker-achterwiel klimt de voerman tegen de kar op, om er wat uit te halen. Bantrekend schooier- en bedelvolk, luierende, rookende en drinkende landlieden, kippen, honden, een varken, krioelen door elkaar. Twee ruiters, van aanzienlijker voorkomen dan de hen omringende dorpingen, rijzen op hun paarden boven het gewoel uit, zich nederbuigend tot het bestelde gelag. Wat op zijde staat een andere boerenwagen met afgespannen schimmel. Vlak-bij de herberg, slechts een paar stappen meer naar den achtergrond, staat een kerk, door hoog geboomte van een fijn-groene kleur beschaduwd. Deze zeldzaam gave schilderij is in het voorgrondwerk en de figuren uit fijne, vaste zettingen, en elders, zooals in de lucht, uit breede streken en sterke, maar gevoelige, luchtige vegen opgebouwd in immer smeuge, sappige verven van gevarieerd-doorzonde kleur. Van groote techniek, vastberaden en verfijnd, is de rijk-genuanceerde detailschildering van de gebouwen en figuren, van opmerkelijke subtiliteit de vervloeiing van het licht; zuiver afgewogen zijn de pakkende tegenstellingen tusschen lichter en donkerder kleurgroepen, tusschen koeler en warmer afgestemde partijen, met, in het midden, de diagonale, zacht-helle lichtsrook van de door karresporen doorgroefde wegbocht.

Het zwaartepunt der schakeering valt op het contrast tusschen de fijn-grijze kleur der hooge, dun-bewolkte lucht eenerzijds en den warmbruinen, welig doorwerkten toon van de oude herbergmuren rechts en de donkerder, koeler schaduwpartij van den wilgeboom en het lage struikgewas links, anderzijds.

Een bijzondere en hem licht afgaande liefhebberij van Isaac van Ostade is de, ook in dit stuk opvallende, soepele weergave van de houdingen der verschillende, meestal zoo bewegelijke figuren, die, ondanks hun veelheid en hun woelig pêle-mêle, hoegenaamd niets druks of zelfs maar onrustigs